

◄ **پزشکیان در گذشت**

پدر شهید امیر سیهبد موسوی
را تسلیت گفت

رییس جمهور در پیامی در گذشت پدر شهید والا مقام امیر سیهبد سید عبدالرحیم موسوی، رییس پیشین ستاد کل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران را تسلیت گفت. مسعود پزشکیان در پیام تسلیت در گذشت مرحوم حاج سیداحمد موسوی پدر شهید والا مقام امیر سیهبد سید عبدالرحیم موسوی رییس پیشین ستاد کل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران تصریح کرد: آن مرحوم، که پس از ۸ ماه تحمل داغ فرزند شهیدش به واسطهٔ و به‌پوست، در تمام سال‌های عمر پرپرگشت در کنار مردم و در مسیر آرمان‌های انقلاب اسلامی بود، او با تربیت فرزندی که جان خود را در راه عزت و امنیت ایران اسلامی نثار کرد، مصداقِ این آیه شریفه است: «مَنْ أَوْفَى مِنْ رَجُلٍ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ» «من پیام‌تسلیت‌ریس جمهوری به‌ش‌تر است.

بسم‌الله الرحمن الرحیم
در گذشت مرحوم حاج سیداحمد موسوی، پدر شهید والا مقام امیر سیهبد سیدعبدالرحیم موسوی رییس پیشین ستاد کل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران موجب تأسف و تأثر شد.

آن مرحوم، که پس از ۸ ماه تحمل داغ فرزند شهیدش به واسطهٔ و به‌پوست، در تمام سال‌های عمر پرپرگشت در کنار مردم و در مسیر آرمان‌های انقلاب اسلامی بود، او با تربیت فرزندی که جان خود را در راه عزت و امنیت ایران اسلامی نثار کرد، مصداقِ این آیه شریفه است: «مَنْ أَوْفَى مِنْ رَجُلٍ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ» «من پیام‌تسلیت‌ریس جمهوری به‌ش‌تر است.

اینجانب این ضایعه را به خانواده محترم موسوی، مردم انقلابی همه و همه دوستانِ آن مرحوم تسلیت عرض می‌کنم. از خداوند متعال برای آن عزیز سفر کرده، که ایکه به دیدار فرزند شهیدش شتافته است، آمش، رحمت و مغفرت الهی و برپای بازماندگان صبر جمیل و اجر جزیل مسألت دارم.

تاکید امیر جهانشاهی بر هوشیاری همه جانبه بر ای مقابله با تهدیدات تر کیبی دشمن

فرمانده نیروی زمینی آرتش با تأکید بر ضرورت حفظ آمادگی همه‌جانبه در شرایط حساس کنونی، گفت: تنها با تمرین مستمر، ارزیابی دقیق توان عملیاتی و هوشیاری همه‌جانبه می‌توان با تهدیدات ترکیبی دشمن مقابله کرد.امیر سرتیپ علی جهانشاهی، فرمانده نیروی زمینی آرتش در بازدید سرزده از تیپ ۲۵۸ متحرک هجومی شهید پژوهنده این نیرو، با حضور در جمع فرماندهان، افسران و سربازان وظیفه، از بخش‌های مختلف این یگان بازدید کرد.در جریان آخرین وضعیت آمادگی عملیاتی، روند آموزش‌ها، تجهیزات، امکانات پشتیبانی و توان رزمی کارکنان قرار گرفت.فرمانده نیروی زمینی آرتش در این بازدید، که با هدف ارزیابی میدانی ظرفیت‌های عملیاتی یگان، بررسی وضعیت آمادگی رزمی و دیدار چهره‌به‌چهره با کارکنان انجام شد، با تأکید بر ضرورت هوشیاری مستمر و آمادگی کامل در شرایط حساس منطقه‌ای گفت: در وضعیت جنگی، هر گونه غفلت و سهل‌انگاری می‌تواند هزینه‌های سنگینی به‌همراه داشته باشد؛ از این رو، حفظ آمادگی واقعی و موثر مستلزم تمرین مستمر، ارزیابی دقیق و عملیاتی، هماهنگی میان یگان‌ها و شناسایی و رفع سریع کاستی‌هاست.

وی با اشاره به ماهیت تهدیدات ترکیبی و ناهمگون دشمن افزود: دشمن در کنار تهدیدات نظامی، به دنبال ایجاد تردید، تضعیف روحیه و برهم‌زدن انسجام نیروهای مسلح است.مقابله موثر با این تهدیدات، هوشیاری همه‌جانبه، آمادگی عملیاتی مستمر و برخورداری از توان پاسخ‌گویی سریع و موثر را می‌طلبد.امیر جهانشاهی با تأکید بر ضرورت تقویت پشتیبانی لجستیکی، از نقای کیفیت تجهیزات و شناسایی نقاط ضعف یگان‌ها تصریح کرد: فرماندهان در تمامی سطوح باید با تدبیر، دقیق، نظارت مستمر و پیگیری موثر، زمینه‌ار تقای توان رزمی و حفظ آمادگی یگان‌های تحت امر خود را بالاترین سطح حفظ کنند.

فرمانده نیروی زمینی آرتش، توجه به باورهای دینی، ارتقای بصیرت و افزایش آگاهی کارکنان را در کنار آموزش‌های تخصصی و رزمی ضروری دانست و افزود: از آمادگی معنوی، نقش تعیین‌کننده‌ای در اجرای موفقیت‌آمیز مأموریت‌ها دارد.وی در پایان این بازدید، ضمن قدرتی در تلاش‌های فرماندهان و کارکنان تیپ ۲۵۸، روحیه انضباط و تلاش مستمر نیروها را از مولفه‌های مهم حفظ آمادگی عملیاتی دانست. در ادامه این بازدید، امیر سرتیپ دوم محمد یاسا لاری، فرمانده تیپ ۲۵۸ متحرک هجومی شهید پژوهنده، گزارشی از وضعیت آمادگی رزمی، برنامه‌های آموزشی، اقدامات عملیاتی و ظرفیت‌های پشتیبانی این یگان ارائه کرد.وی با تأکید بر آمادگی کارکنان برای اجرای مأموریت‌های محوله در منطقه شرق کشور اظهار کرد: کارکنان تیپ ۲۵۸ در جبهه‌ای جهادی و انقلابی، خود را برای اجرای مأموریت‌های محوله و صیانت از امنیت و اقتدار می‌آموزند.نگاه داشتند.حجت‌الاسلام والمسلمین علی هدایتی، رییس عقیدتی سیاسی تیپ ۲۵۸، نیز در حاشیه این بازدید، با اشاره به اهمیت تقای بصیرت و تقویت بنیه اعتقادی کارکنان اظهار داشت:

مقابله با جنگ شناختی و تهدیدات فرهنگی، مستلزم افزایش آگاهی، تقویت قدرت تحلیل و برخورداری از بصیرت در برابر تحولات و توطئه‌های دشمنان است.

ایران همچنان ذخایر قابل توجهی موشک و پهپاد در اختیار دارد

وال استریت ژورنال نوشت: پیام ایران صریح است: اگر ایالات متحده و اسرائیل کارزار هوایی خود از سر بگیرند، تهران نه تنها به پایگاه‌ها و ناوهای جنگی آمریکا، بلکه به فرودگاه‌ها، خطوط لوله و سایر اهداف در حوزه خلیج فارس نیز حمله خواهد کرد.این روزنامه آمریکایی نوشت: این هشدارها که هم به صورت علنی و هم در ارتباطات دیپلماتیک خصوصی مطرح شده‌اند و نشان‌دهنده یک تهدید واقعی می‌باشند: ایران! همچنان ذخایر قابل توجهی از موشک و پهپاد در اختیار دارد و قادر به استفاده از آنهاست. این روزنامه نوشت: اقتدار تحلیلگران برآورد می‌کند که ایران صدها تا هزاران موشک بالستیک در اختیار دارد. مقامات آمریکایی و منطقه‌ای معتقدند که ایران با استفاده از قطعات ذخیر شده و فعالیت در تأسیسات زیرزمینی، تولید موشک‌های بالستیک را از سر گرفته‌است.

۲

تعارف

چرا فشار اقتصادی نمی تواند جایگزین راه حل دیپلماتیک شود؟

از محاصره تا تأمین ارز

پس از ناکامی مذاکرات اسلام‌آباد و شکست تلاش‌ها برای دستیابی به توافقی پایدار میان ایران و آمریکا، تقابل دو کشور وارد مرحله تازه‌ای شده‌است؛ به حمله‌ای که در آن واشنگتن تلاش می‌کند با گسترش فشارهای اقتصادی، محدود کردن مسیرهای تجاری و افزایش هزینه‌مبادلات خارجی ایران، تهران را به پذیرش خواسته‌های خود وادار کند. محاصره در پایی بنادر ایران، تشدید تحریم‌های مرتبط با نفت و نظام مالی و محدودیت‌های اعمال‌شده بر صنعت هوانوردی و پروازهای بین‌المللی ایران، اجزای مختلف این راهبرد را تشکیل می‌دهند.

هدف اعلام‌شده این سیاست‌ها، افزایش فشار بر اقتصاد ایران و محدود کردن منابع درآمدی کشور است؛ با این امید که تشدید مشکلات اقتصادی و معیشتی، ایران را به تغییر محاسبات سیاسی خود وادار کند. با این حال، تجربه ماه‌های گذشته نشان می‌دهد که میان افزایش فشار اقتصادی و دستیابی به نتیجه سیاسی مطلوب برای واشنگتن، فاصله قابل توجهی وجود دارد. اقتصاد ایران از جنگ و محدودیت‌های تجاری آسیب دیده، فشار بر خانوارها افزایش یافته و بازار ارز نیز با نوسان روبه‌رو بوده است؛ اما این واقعیت‌ها به‌خودی‌خود به معنای تحقق هدف نهایی آمریکا یا فروپاشی اقتصاد ایران نیستند. اظهارات اخیر عبدالناصر همتی، رییس کل بانک مرکزی درباره وضعیت ذخایر ارزی، روند تورم و برنامه دولت برای تأمین منابع مورد نیاز کشور، از جمله مواضع رسمی تهران در پاسخ به این فشارهاست. همتی تأکید کرده است که ذخایر ارزی ایران در وضعیت مناسبی قرار دارد و کشور می‌تواند نیازهای وارداتی خود را تا پایان دوره ریاست‌جمهوری دونالد ترامپ و حتی پس از آن تأمین کند. او همچنین گفته‌است که پیش‌بینی آمریکا درباره فروپاشی سریع اقتصاد ایران محقق نشده‌است. این اظهارات در شرایطی مطرح می‌شود که مساله اصلی همچنان پابرجاست: آیا محاصره اقتصادی می‌تواند به نتیجه سیاسی موردنظر واشنگتن منجر شود یا ادامه این مسیر، هزینه‌های بیشتری برای دو طرف و اقتصاد منطقه ایجاد خواهد کرد؟

◄ **محاصره دریایی، تلاش**

برای محدود کردن شریان‌های اقتصادی ایران
یکی از مهم‌ترین ابزارهای فشار آمریکا، محدود کردن تردد دریایی مرتبط با بنادر ایران است. پس از ناکامی مذاکرات اسلام‌آباد در آوریل ۲۰۲۶، واشنگتن محاصره دریایی بنادر ایران را در دستور کار قرار داد. این محاصره پس از یک دوره توقف در ژوئن، در ماه جولای از سر گرفته شد و بر اساس اعلام فرماندهی مرکزی آمریکا، کشتی‌های ورودی به بنادر ایران و خروجی از آنها هدف محدودیت قرار گرفتند. واشنگتن مدعی است که این اقدام برای محدود کردن منابع مالی ایران و جلوگیری از دور زدن تحریم‌ها ضروری است. اهمیت این اقدام از آنجا ناشی می‌شود که تجارت دریایی یکی از مسیرهای اصلی مبادلات خارجی ایران است. محدود شدن رفت‌وآمد کشتی‌ها می‌تواند صادرات نفت و سایر محصولات، واردات مواد اولیه و کالاهای واسطه‌ای و تأمین برخی نیازهای صنعتی را با دشواری مواجه کند. حتی در مواردی که محموله‌ای مستقیماً مشمول این سیاست نیست، افزایش ریسک حمل‌ونقل، بیمه و تسویه مالی ممکن است هزینه تجارت را بالا ببرد. محاصره دریایی همچنین آثار روانی و انتظاری دارد. شرکت‌های حمل‌ونقل، بیمه‌گران و طرف‌های تجاری ممکن است به دلیل نگرانی از بر خورد نظامی با تحریم‌های ثانویه، از همکاری با ایران فاصله بگیرند. در نتیجه، اثر محاصره تنها به کشتی‌هایی که متوقف یا مجبور به تغییر مسیر می‌شوند محدود نمی‌ماند، بلکه می‌تواند بر تصمیم‌گیری‌های اقتصادی و هزینه‌دسترسی ایران به بازارهای خارجی نیز تأثیر بگذارد. با این حال، باید میان ایجاد اختلال در تجارت و متوقف کردن کامل اقتصاد تفاوت قائل شد. محاصره دریایی می‌تواند فشار قابل توجهی ایجاد کند و هزینه صادرات و واردات را افزایش بدهد، اما میزان موفقیت آن به عوامل مختلفی بستگی دارد؛ از جمله توان ایران برای حفظ مسیرهای جایگزین، میزان منابع ارزی در دسترس، وضعیت تقاضای داخلی، همکاری با عدم همکاری کشورهای دیگر و هزینه‌هایی که اجرای این منظر، محاصره دریایی را باید ارزیابی کرد. فشار اقتصادی دانسته‌ند، تصمیم‌گیری برای دستیابی به یک نتیجه سیاسی مشخص. افزایش هزینه‌های اقتصادی ایران یک موضوع است و وادار کردن تهران به پذیرش توافقی مطابق خواسته‌های واشنگتن موضوعی دیگر. این دو الزام‌ها هم‌زمان و یک میزان محقق نمی‌شوند.

◄ **محدودیت پروازها**
گسترش فشار از دریا به ارتباطات هوایی
فشار آمریکا به دلیل تجارت دریایی محدود نمانده و صنعت هوانوردی ایران نیز هدف محدودیت‌های گسترده‌تری قرار گرفته‌است. تحریم شرکت‌های هواپیمایی ایرانی و تهدید شرکت‌های خارجی به اعمال تحریم‌های ثانویه، موجب شده که شمار زیادی شرکت خریدن هواپیما، توقف پروازهای مرتبط با ایران را متوقف کنند یا درباره ادامه

آنها محدودیت‌هایی اعمال کنند. گزارش الجزیره در ۱۶ اکتبر ۲۰۲۶ از لغو پروازها، افزایش هزینه سفر و محدود شدن مسیرهای مستقیم بین‌المللی ایران خبر داده‌است. بر اساس این گزارش، تحریم‌های جدید علیه شرکت‌های هواپیمایی ایرانی و شرکت‌های خارجی ارایه‌دهنده خدمات به آنها، به توقف یا محدود شدن پروازها در مسیرهای از جمله امارات و برخی کشورهای منطقه منجر شده‌است.

◄ **گزارش الجزیره درباره تأثیر تحریم‌های آمریکا بر پروازهای ایران**
محدودیت پروازها را باید بخشی از راهبرد گسترده‌تر منزوی از فقدان ایران دانست. ارتباط هوایی تنها برای جابه‌جایی مسافر اهمیت ندارد؛ بلکه در تجارت، گردشگری، فعالیت شرکت‌ها، ارتباطات حرفه‌ای، حمل برخی کالاها و دسترسی به خدمات بین‌المللی نیز نقش دارد. کاهش تعداد پروازهای مستقیم می‌تواند زمان و هزینه سفر را افزایش بدهد، دسترسی بنگاه‌ها به بازارهای خارجی را دشوارتر کند و بر درآمد فعالیت صنعت گردشگری و خدمات تأثیر بگذارد.

در این زمینه، فشار اقتصادی از طریق افزایش هزینه مبادله به زندگی روزمره مردم نیز منتقل می‌شود. مسافری که پیش‌تر می‌توانست با یک پرواز مستقیم به مقصد برسد، ممکن است ناچار به استفاده از مسیرهای طولانی‌تر و گران‌تر شود. شرکت‌های ایرانی نیز برای ارتباط با شرکای خارجی، اعزام نیروی متخصص به انجام فعالیت‌های تجاری با محدودیت‌های بیشتری مواجه خواهند شد.

با این حال، محدود کردن پروازها نیز به معنای قطع کامل ارتباط ایران با جهان نیست. مسیرهای جایگزین، جابه‌جایی زمینی و استفاده از ظرفیت شرکت‌های باقی‌مانده می‌توانند بخشی از ارتباطات را حفظ کنند؛ به‌رچند معمولاً با هزینه بیشتر و کارایی کمتر. در نتیجه، پیامد اصلی این سیاست را باید در افزایش هزینه کاهش دسترسی و دشوارتر شدن فعالیت‌های اقتصادی جست‌وجو کرد. گسترش فشار از دریا به نوا نشان می‌دهد که اگر بهراند آمریکا صرفاً بر کاهش درآمد متمرکز نیست؛ بلکه تلاش می‌کند مجموعه ارتباطات اقتصادی ایران را خارج از کشور را محدود کند. پرسش اساسی همچنان این است که آیا این فشارها در نهایت به توافقی پایدار منجر می‌شود یا فقط هزینه‌های اقتصادی و سیاسی بحران را افزایش می‌دهند.

◄ **اقتصاد ایران آسیب دیده‌است اما آیا فروپاشی در راه‌است؟**

در ارزیابی آثار محاصره اقتصادی، نادیده گرفتن مشکلات واقعی اقتصاد ایران به همان اندازه نادرست است که فرض فروپاشی قطعی آن. جنگ ۴۰ روزه به‌زیرساخت‌ها و برخی واحدهای صنعتی آسیب وارد کرد و اختلال در تولید، افزایش انتظارات تورمی و محدودیت‌های تجاری، فشار مضاعفی بر اقتصاد گذاشت. افزایش نرخ ارز نیز نشان داد که بازار نسبت به تحولات سیاسی و احتمال تشدید محدودیت‌ها حساس است.

افزایش نرخ ارز تنها یک تغییر در بازار مالی نیست؛ این روند می‌تواند قیمت مواد اولیه وارداتی، هزینه تولید، قیمت کالاهای مصرفی و انتظارات بنگاه‌ها را تحت تأثیر قرار بدهد. در اقتصاد که بخشی از تولید به واردات مواد اولیه، ماشین‌آلات یا نهادهای واسطه‌ای وابسته است، محدود شدن دسترسی به ارز و افزایش هزینه تأمین آن می‌تواند به رشد هزینه‌های تولید منجر شود. در سوی دیگر، نگرانی خانوارها از کاهش قدرت خرید نیز ممکن است تقاضای درایی‌هایی مانند ارز و طلا را افزایش

رییس شورای اطلاع‌رسانی دولت:

مسوولیت ما در روایت پیشرفت آموزش و پرورش بسیار سنگین است

نظامی و اقتصادی، جنگ رسانه‌ای و روانی نیز باید هدف ایجاد ناامیدی و بی‌اعتمادی در جامعه دنبال می‌شود. در چنین شرایطی، روابط عمومی‌ها باید نقش خود را در روایت واقعیت‌ها و مقابله با ناامیدی به‌درستی عملکرد. رییس شورای اطلاع‌رسانی دولت با اشاره به نقش اساسی روابط عمومی در مدیریت شرایط کشور تصریح کرد: اعتماد مردم به مسوولان و امید به اقدامات و وعده‌های آنان، در همراهی جامعه با شرایط دشوار نقش دارد. این اعتماد باید با عملکرد مسوولان و اطلاع‌رسانی صادقانه حفظ شود.

حضرتی با اشاره به عملکرد دولت در دوره جنگ، به ادامه فعالیت دستگاه‌های اجرایی و اقدامات انجام‌شده در حوزه‌های مختلف اشاره کرد و گفت: دولت در کنار مدیریت شرایط جنگی، پیگیری امور مردم و پشتیبانی از بخش‌های مختلف را ادامه داده و روند بازسازی زیرساخت‌های آسیب‌دیده نیز دنبال شده‌است. وی با تأکید بر اقدامات دولت در حوزه آموزش و پرورش،

دهدو نوسانات بازار را تشدید کند. بنابر این، موضع‌گیری درباره شکست راهبرد آمریکا نباید به معنای انکار فشارهای اقتصادی بر ایران تلقی شود. محاصره دریایی، تحریم‌های نفتی و محدودیت‌های پرواز ی هزینه‌های واقعی دارند و ممکن است بر درآمد‌های ایران، تجارت، تولید و معیشت خانوارها منفی بگذارند. مساله اصلی آن است که آیا این هزینه‌ها به نتیجه سیاسی موردنظر آمریکا منجر می‌شوند یا ادامه این سیاست، در مقایسه با هزینه‌های آن، دست‌آورد قابل‌انگیزی برای واشنگتن ایجاد می‌کند یا خیر؟

عبدالناصر همتی در اظهارات اخیر خود توضیح داده‌است که تورم پس از جنگ ۴۰ روزه با شتاب زیادی افزایش یافت، اما در سسه ماهه منتهی به شهر پرمهرماه از سرعت آن کاسته شد. به گفته او، دو عامل اصلی در افزایش تورم در به‌چرخه تولید بازگشته‌اند، دوم، افزایش انتظارات تورمی در بخش تقاضا که بانک مرکزی با استفاده از ابزارهای پولی توانسته است تاحدی آن را کنترل کند.

این توضیح تصویری از دو مسیر اثرگذاری بحران بر تورم ارائه می‌دهد. از یک سو، جنگ و آسیب به ظرفیت تولید، عرضه کالا و خدمات را محدود می‌کند و از سوی دیگر، نگرانی از آینده و احتمال افزایش بیشتر قیمت‌ها، رفتار مصرف‌کنندگان و فعالان اقتصادی را تغییر می‌دهد. کنترل نرخ عمل نیز به ابزار ایرانی نیز برای ارتباط سیاست پولی می‌تواند در مدیریت انتظارات و شرایط نقدینگی نقش داشته باشد. اما بازگشت پایدار تولید به چرخه فعالیت، مستلزم رفع موانع تولید، دسترسی به

نهاده‌ها و بهبود شرایط تجارت است. کاهش شتاب تورم نیز به معنای کاهش سطح قیمت‌ها نیست. اگر سرعت افزایش قیمت‌ها کمتر شود، سطح عمومی قیمت‌ها همچنان می‌تواند بالا بماند و فشار معیشتی خانوارها ادامه پیدا کند. از این رو، اظهارات همتی درباره کاهش شتاب تورم را باید در همین چارچوب ارزیابی کرد؛ این روند می‌تواند نشانه‌ای از تعدیل بخشی از فشارهای اولیه باشد، اما به‌تنهایی به معنای حل مساله تورم یا پشت‌گشت کامل قدرت خرید مردم نیست.

◄ **ذخایر ارزی؛ پشتوانه‌ای برای تداوم واردات**

یکی از مهم‌ترین بخش‌های اظهارات اخیر رییس کل بانک مرکزی به وضعیت ذخایر ارزی و توان کشور برای تأمین نیازهای وارداتی مربوط می‌شود. همتی اعلام کرده‌است که ذخایر ارزی ایران در وضعیت مناسبی قرار دارد و کشور می‌تواند نیازهای وارداتی خود را تا پایان دوره ریاست‌جمهوری دونالد ترامپ و حتی پس از آن تأمین کند. این موضع‌گیری در شرایطی اهمیت دارد که محاصره دریایی و محدودیت صادرات نفت، هدف اصلی منابع ارزی ایران را دنبال می‌کند. اگر درآمدهای ارزی حاصل از صادرات محدود شود، توان تأمین واردات به میزان منابع قابل دسترس، ذخایر در اختیار و امکان انتقال و استفاده از آنها وابسته خواهد بود. از این رو، ارزیابی وضعیت ارزی کشور تنها با مشاهده نرخ بازار آزاد یا میزان صادرات نفت امکان‌پذیر نیست؛ باید مجموعه منابع ارزی، تعهدات خارجی، هزینه‌های وارداتی و دسترسی عملی به منابع نیز در نظر گرفته شود.

البته اظهارات رییس کل بانک مرکزی درباره کفایت ذخایر ارزی، یک موضع رسمی است و اطلاعات تفصیلی درباره میزان ذخایر قابل استفاده، ترکیب آنها و محدودیت‌های دسترسی به‌صورت عمومی در همین شوه آموزش و پرورش دانش‌آموزان دنبال شده‌است؛ از جمله توجه به تفکر، حل مساله، کار گروهی، نظم اجتماعی و تقویت توانایی دانش‌آموزان برای تحلیل و تولید فکر. این اقدامات و برنامه‌ها باید به‌درستی روایت شوند.

حضرتی با بیان اینکه عملکرد آموزش و پرورش در شرایط کنونی، مسوولیت روابط عمومی‌های این وزارت‌خانه را سنگین‌تر می‌کند، گفت: ما باید بتوانیم روایت پیشرفت آموزش و پرورش را استخراج کنیم، از آن‌استان سبازیم و این روایت را برای نسل‌های آینده، مردم فرهنگیان و معلمان بیان کنیم؛ به‌ویژه در استان‌هایی که هنوز برخی از این اقدامات را از نزدیک ندیده‌اند. وی افزود: روایت عملکرد آموزش و پرورش نباید صرفاً به انتشار اخبار روزمره محدود شود. روابط عمومی باید با شناخت اقدامات انجام‌شده، روش‌های آنها را استخراج و تصویری واقعی از عملکرد این وزارت‌خانه ارائه کنند.

رییس شورای اطلاع‌رسانی دولت با تأکید بر ضرورت فعالیت روابط عمومی‌ها در شبکه‌های اجتماعی تصریح کرد: شبکه‌ای برای اطلاع‌رسانی و روایت اقدامات دستگاه‌ها شکل گرفته که مسوولان روابط عمومی از اجزای اصلی آن هستند. عملکرد این شبکه‌ها به صورت هفتگی رصد و به رییس جمهور گزارش می‌شود و میزان فعالیت دستگاه‌ها و واحدهای استانی نیز مورد توجه قرار دارد. حضرتی با تأکید بر استفاده از ظرفیت شبکه‌های اجتماعی خاطر نشان کرد: روابط

تأمین نیازهای ضروری و استمرار واردات تأکید کند. همتی همچنین گفته‌است که با وجود شرایط موجود، ارز حاصل از صادرات نفتی همچنان وصول می‌شود و برای ادامه تأمین ارز کشور نیز تمهیدات لازم در نظر گرفته شده‌است. این نکته از منظر اقتصادی اهمیت دارد، زیرا درآمدهای ارزی فقط به میزان صادرات وابسته نیستند؛ نحوه وصول وجوه، امکان انتقال آنها و تبدیل منابع به را قابل استفاده برای پرداخت‌های خارجی نیز تعیین‌کننده است.

رییس کل بانک مرکزی در عین حال تأکید کرده‌است که نفت سهم عمده‌ای در بودجه یالی کشور ندارد و دولت برای جبران کاهش احتمالی درآمدهای نفتی، منابع دیگری از جمله فروش دارایی‌ها، اصلاحات لازم در بخش انرژی و صادرات را آورده‌های نفتی را در نظر گرفته است. این رویکرد نشان می‌دهد که مدیریت آثار محاصره اقتصادی به سیاست‌های ارزی محدود نمی‌شود و دولت باید هم‌زمان منابع بودجه‌ای و شیوه تأمین هزینه‌های عمومی را نیز مدیریت کند.

با این حال، فروش دارایی‌ها و اصلاحات انرژی جایگزین‌هایی بدون هزینه نیستند. فروش دارایی‌ها منبعی محدود است و نمی‌تواند بدون توجه به حجم تعهدات مالی، برای همیشه جای درآمدهای پایدار را بگیرد. اصلاحات انرژی نیز به طراحی دقیق، ملاحظات اجتماعی و برنامه جبران آثار آن بر خانوارها و بنگاه‌ها نیاز دارد. از این رو، توان عبور از فشار اقتصادی به‌جمله‌نگی سیاست‌های ارزی، مالی، تجاری و حمایتی وابسته‌است.

◄ **حمایت از خانوارها**
آزمون اصلی سیاست اقتصادی

محاصر اقتصادی زمانی آثار اجتماعی خود را آشکار تر می‌کند که افزایش هزینه‌ها به کاهش قدرت خرید خانوارها منجر شود. حتی اگر دولت بتواند واردات ضروری را ادامه دهد و از اختلال گسترده در تأمین کالا جلوگیری کند، افزایش قیمت‌ها و هزینه‌های زندگی همچنان می‌تواند بخش مهمی از جامعه را تحت فشار قرار بدهد. همتی در بخش دیگری از اظهارات خود بر اعطای کالابریک و افزایش دسترسی مبلغ ریالی آن برای خانوارهای کم‌درآمد تأکید کرده‌است. این سیاست در صورت تأمین مالی پایدار و طراحی مناسب، می‌تواند بخشی از فشار ناشی از افزایش قیمت کالاهای ضروری را جبران کند. مزیت حمایت هدفمند از است که محاصره دولت را به سمت خانوارهایی هدایت می‌کند که در برابر شوک‌های اقتصادی آسیب‌پذیر ترند.

با این حال، حمایت معیشتی باید در کنار سیاست‌های کنترل تورم و حفظ ظرفیت تولید قرار بگیرد. اگر هزینه کالاها به سرعت افزایش پیدا کند، ارزش واقعی حمایت‌های نقدی یا کالابریکی نیز کاهش می‌یابد. همچنین، اگر بنگاه‌های تولیدی به دلیل محدودیت مواد اولیه و دشواری دسترسی از بافت تولید مواجه شوند، حمایت از تقاضا به‌تنهایی نمی‌تواند مشکل عرضه را بر طرف کند. بنابر این، پاسخ اقتصادی به محاصره باید چندوجهی باشد: تأمین کالاهای اساسی، حفظ جریان مواد اولیه و نهاده‌های مورد نیاز، مدیریت انتظارات تورمی، تأمین ارز واردات ضروری و حمایت هدفمند از خانوارها. هر یک از این سیاست‌ها بخشی از مساله را پوشش می‌دهد و هیچ‌کدام به‌تنهایی برای خنثی کردن همه آثار فشار خارجی کافی نیست.

◄ **چرا فشار اقتصادی**

لزوما به تسلیم سیاسی منجر نمی‌شود؟

رهبرد فشرده و چشم‌اندازی روشن برای ثبات منطقه‌ای و افزایش هزینه‌های اقتصادی، طرف مقابل را در نهایت

شنبه ۲ آبان ۱۴۰۵ | ۱۳ جمادی الاول ۱۴۴۸ | سال سیزدهم | شماره ۳۴۴۳ | Sat, Oct 24, 2026

ایران

به پذیرش خواسته‌های سیاسی وادار می‌کند. اما رابطه میان فشار اقتصادی و تصمیم سیاسی خطی و قطعی نیست. دولت‌ها ممکن است در برابر فشار خارجی، بخشی از هزینه‌ها را تحمل کنند. سیاست‌های جایگزین را در پیش بگیرند یا توافقی را که از نظر خود نامتوازن می‌دانند، بپذیرند؛ حتی اگر این تصمیم برای اقتصاد داخلی پر هزینه باشد.

در مورد ایران، مقام‌های آمریکایی در ماه‌های گذشته از محاصره دریایی و تحریم‌های گسترده‌تر به عنوان ابزارهایی برای محدود کردن منابع اقتصادی تهران استفاده کرده‌اند. در مقابل، مقام‌های ایرانی تأکید کرده‌اند که فشار اقتصادی به فروپاشی کشور منجر نشده و این سیاست نیز به هدف نهایی خود نخواهد رسید. همتی نیز در اظهارات اخیر خود گفته‌است که آمریکا پیش‌بینی کرده‌بود اقتصاد ایران ظرف هفته فروپاشد، اما این هدف با وجود فشارهای سنگین بر مردم محقق نشده‌است.

با این حال، عدم تحقق پیش‌بینی فروپاشی سریع، به‌تنهایی اثبات نمی‌کند که تحریم‌ها و محاصره هیچ اثری ندارند یا در بلندمدت نیز نمی‌توانند هزینه‌های بیشتری ایجاد کنند. ارزیابی دقیق‌تر مستلزم تفکیک دو موضوع است: نخست، میزان آسیبیی که فشار اقتصادی به تولید، درآمدها و معیشت وارد می‌کند؛ دوم، میزان موفقیت این فشارها در تغییر رفتار سیاسی

ایران و دستیابی به توافق موردنظر آمریکا. گزارش واشنگتن پست در ۹ اکتبر ۲۰۲۶ نیز به این فاصله اشاره می‌کند؛ با وجود آنکه فشارهای آمریکا اقتصاد ایران را تضعیف و درآمدهای نفتی را محدود کرده‌اند، برخی تحلیلگران درباره توان این سیاست‌ها برای وادار کردن تهران به امتیازدهی تردید دارند و هر دو طرف را افزایش تقابل طولانی مدت را مطرح می‌کنند.

این وضعیت می‌تواند نشان‌دهنده یک بن‌بست راهبردی باشد، اما آمریکا به‌یانه‌های اقتصادی ایران را افزایش می‌دهد، اما هنوز دستیابی به توافقی پایدار و مورد قبول دو طرف تضمین نشده‌است. در مقابل، ایران نیز با وجود تداوم فعالیت اقتصادی و حفظ بخشی از مسیرهای تجاری، با فشار بر بازار ارز، تورم و معیشت مواجه‌است. ادامه این وضعیت می‌تواند به تدریج هر دو طرف را افزایش دهد، بی‌آنکه مسیر روشنی برای پایان بحران ایجاد کند.

◄ **دیپلماسی؛ تنها مسیر خروج از بن‌بست پایدار**
در چنین شرایطی، مساله اصلی این نیست که کدام طرف می‌تواند فشار بیشتری را برای مدت طولانی‌تری تحمل کند؛ بلکه این است که آیا تداوم فشار و تقابل می‌تواند به نتیجه‌ای بهتر از یک توافق سیاسی منجر شود یا خیر؟ بحران برای یک تقابل فرسایشی تبدیل شده؛ تقابلی که در آن هر دو طرف به تدریج منابع خود را از دست می‌دهند، اما به‌خودی‌خود اختلافات سیاسی و امنیتی دو کشور را حل نمی‌کنند. از سوی دیگر، ادامه وضعیت تقابلی نیز می‌تواند بحران را به یک تقابل فرسایشی تبدیل شود؛ تقابلی که در بازار انرژی و بالاتر فن هزینه‌های اقتصادی منجر شود. بنابر این، لازم‌است دو طرف به جمع‌بندی روشن‌تری در دیپلماسی برسند و مسیر مذاکره از این بن‌بست فعلی خارج کنند. دستیابی به توافقی پایدار نیازمند موانع موجودات قابل مذاکره، مشخص شدن تعهدات متقابل و ایجاد سازوکاری برای اجرای توافقی است. اگر فشار اقتصادی قرار باشد جایگزین مذاکره شود، خطر آن وجود دارد که بحران به یک تقابل فرسایشی تبدیل شود؛ تقابلی که در آن هزینه‌های افزایش می‌یابد، اما نتیجه سیاسی مشخصی به‌دست نمی‌آید.

با این حال، اولویت باید حفظ ثبات اقتصادی، تأمین نیازهای ایران، حمایت از خانوارهای آسیب‌پذیر و کاهش آثار محدودیت‌های خارجی باشد. در عین حال، مدیریت پایدار اقتصاد به اصلاحات داخلی، انضباط مالی و کاهش آسیب‌پذیری در برابر شوک‌های خارجی نیز نیاز دارد. برای ارزیابی پایدار، هر یک از این گزینه‌ها باید به‌تنهایی و به‌همراه یکدیگر، امکان‌پذیر باشد که تهدید فشار اقتصادی، بدون چشم‌انداز قابل‌دستیابی برای توافق، می‌تواند به تداوم بحران و افزایش هزینه‌های منطقه‌ای منجر شود. در نهایت، آنچه‌امروز در روابط تهران و واشنگتن دیده می‌شود، نشانه‌های یک بن‌بست جدی است. اقتصاد ایران آسیب دیده و فشار بر مردم واقعی و مقام‌های ایران، همچنان بر توان تأمین نیازهای کشور تأکید می‌کند. از سوی دیگر، آمریکا با وجود گسترش محاصره دریایی و محدودیت‌های تجاری و هوایی، هنوز به نتیجه سیاسی قطعی و موردنظر خود دست نیافته است. از این منظر، می‌توان گفت راهبرد فشار اقتصادی آمریکا، کم‌درم‌دستیایی سریع به اهداف اعلام‌شده یا محدودیت جدی روبرو شده‌است. ادامه محاصره ممکن است فشار بیشتری بر اقتصاد ایران وارد کند، اما تضمینی برای تسلیم سیاسی یا حل اختلافات نیست. نه جنگ و نه محاصره اقتصادی، هر دو باید بر پایه اقدامات انجام‌شده باشد و از واقعیت فاصله نگیرد.

رییس شورای اطلاع‌رسانی دولت در پایان بر ضرورت استفاده از ظرفیت رسانه‌های استانی و همکاری میان روابط عمومی‌ها تأکید کرد و گفت: آموزش و پرورش از ظرفیت اجتماعی ویژه‌ای برخوردار است و باید از این فرصت برای معرفی اقدامات و پیشرفت‌های آن استفاده کرد.